

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 06.10.1987, sp. zn. Tpj 61/87, ECLI:CZ:NS:1987:TPJ.61.1987.1

Číslo: 32/1988

Právní věta: Prodej naturálního obilí pracovníky organizace zemědělské výroby jiným občanům za ceny nepřevyšující maloobchodní cenu nenaplnuje znaky přečinu proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 06.10.1987

Spisová značka: Tpj 61/87

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Přečin proti zájmům socialistického hospodářství

Předpisy: 150/1969 Sb. § 2 ods. d 65/1965 Sb. § 72 127/1981 Sb. § 23 ods. 2 § 49

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 32

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČSR k otázce trestního postihu pracovníků socialistických organizací, kteří prodávají občanům obilí získané formou naturálních dávek za práci pro organizaci.

(Stanovisko trestního kolegia NS ČSR sp. zn. [Tpj 61/87](#) z 6. 10. 1987.)

Trestní kolegium Nejvyššího soudu ČSR zaujalo dne 6. 10. 1987 k návrhu jeho předsedy podle § 21c odst. 2 zákona č. 36/1964 Sb. v úplném znění vyhlášeném pod č. 19/1970 Sb. k otázce trestního postihu pracovníků socialistických organizací, kteří prodávají občanům obilí získané formou naturálních dávek za práci pro organizaci, toto stanovisko:

Prodej naturálního obilí pracovníky organizace zemědělské výroby jiným občanům za ceny nepřevyšující maloobchodní cenu nenaplnuje znaky přečinu proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb.

Odůvodnění:

Pracovníci některých socialistických organizací dostávají za práci kromě peněžité odměny také tzv. naturální dávky. V některých případech, jako je tomu např. u státních statků, jsou naturální dávky poskytovány formou prodeje zemědělských výrobků (zejména obilí) pracovníkům za nižší ceny, než jsou ceny maloobchodní. Pracovníci pak někdy tyto zemědělské výrobky prodávají jiným občanům, zpravidla za ceny nepřevyšující maloobchodní ceny, avšak vyšší, než za které je nakoupili od organizace.

U některých okresních soudů byli pracovníci, kteří takto získané zemědělské výrobky prodali jiným občanům, odsouzeni pro přečin proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb. Na gremiálních poradách krajských soudů pak vznikly pochybnosti o správnosti trestního postihu.

Přečinu proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb. se dopustí, kdo si opatřuje nebo hromadí předměty potřeby v úmyslu se ziskem je prodat nebo získat jiný neoprávněný prospěch. Od trestného činu spekulace podle § 117 tr. zák. se tento přečin liší menším rozsahem předmětů potřeby opatřovaných nebo hromaděných se spekulacním úmyslem (arg. § 117 odst. 1 tr. zák. „... ve větším rozsahu ...“). Citované ustanovení zákona o přečinech je určeno k postihu činů narušujících v menší míře (se stupněm nebezpečnosti pro společnost vyšším než nepatrným) zájmy socialistického hospodářství v oblasti obchodní činnosti a vedoucích k neoprávněnému obohacování jednotlivců. Za takovéto činy však nelze považovat prodej zemědělských naturálií pracovníky jiným občanům za ceny nepřevyšující maloobchodní ceny tohoto zboží, o které v praxi soudů šlo.

Problematika prodeje zemědělských výrobků pracovníkům zemědělskou organizací byla rámcově upravena výnosem federálního ministerstva zemědělství a výživy ze dne 17. 12. 1984 č. j. FM 01-2120/1984 a dopisem téhož ministerstva č. j. FM 0401/205. Na jejich podkladě organizace zemědělské výroby stanovily konkrétní podmínky, za nichž je odprodej dovolen. Například v oborovém podniku Státní statky v Sokolově upravuje poskytování naturálních dávek pro pracovníky organizace „Směrnice ředitele oborového podniku č. 1/1985 č. j. 1433/85 – sekr./171/Ř“. Podle této směrnice lze zemědělské výrobky z plánované vlastní výroby prodávat pracovníkům podniku pro potřebu jejich rodin a potřebu jimi chovaných zvířat. Odprodej těchto výrobků pracovníkům je každý rok součástí kolektivní smlouvy. Oborový podnik prodává svým pracovníkům obilí v množství do 1000 kg za tyto ceny za 100 kg: pšenice 137,- Kčs, ječmen krmný 85,- Kčs, oves 95,- Kčs. Odmítne-li pracovník naturální příděl obilí a vzdá se ho ve prospěch krmného fondu podniku, dostane místo toho v souvislosti s přiznáním podílů na hospodářských výsledcích 150,- Kčs za 100 kg neodebraného obilí. Z toho je zřejmé, že odprodej obilí (nebo jiných zemědělských výrobků) pracovníkům za snížené ceny je určitou formou odměny za vykonanou práci. Maloobchodní ceny obilí činí za 100 kg u pšenice a ovsa 300,- Kčs a u ječmene 280,- Kčs. Kdyby pracovník měl toto obilí získat pro svou potřebu nákupem v maloobchodě, musel by zaplatit uvedené maloobchodní ceny. To znamená, že obilí získané formou odměny za vykonanou práci má pro pracovníka hodnotu ve výši maloobchodní ceny obilí. Výhoda poskytovaná pracovníkovi tím, že od organizace zemědělské výroby může obilí nakoupit za cenu nižší než maloobchodní, je mu dána právě v souvislosti s jeho prací pro tuto organizaci. Není proto pro takového pracovníka „neoprávněným“ prospěchem, prodá-li obilí jinému občanu za maloobchodní cenu.

Pokud těmto pracovníkům je další prodej naturálních obilovin vnitropodnikovou směrnicí zakázán, resp. stanovené podmínky jej nedovolují, může být porušení těchto podmínek považováno za porušení pracovní kázně (§ 72 a násl. zák. práce) popř. za porušení ustanovení § 23 odst. 2 zák. č. 127/1981 Sb. o vnitřním obchodě (podle něhož rostlinné a živočišné výrobky mohou občané prodávat jen z vlastní drobné zemědělské výroby), a tedy za přestupek podle § 49 tohoto zákona.

Kdyby pracovník organizace zemědělské výroby prodával jiným občanům naturální obilí za cenu

převyšující cenu maloobchodní, šlo by ovšem o neoprávněný zisk. Jestliže by již v době získání obilí od organizace měl v úmyslu takto obilí prodat, naplnil by formální znaky přečinu proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb. Záleželo by ovšem na rozsahu této činnosti a na výši neoprávněného zisku, zda by znaky tohoto přečinu byly naplněny i po stránce materiální ve smyslu § 1 odst. 1 cit. zák.